

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1ObdoV/6/2022
Identifikačné číslo spisu:	7004899943
Dátum vydania rozhodnutia:	29.05.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Miroslava Janečková
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:7004899943.6

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Miroslavy Janečkovej a členiek senátu JUDr. Jany Hullovej, JUDr. Ivany Nemčekovej, JUDr. Eriky Čanádyovej a JUDr. Jaroslavy Fúrovej, v spore žalobkyne Nas CZ, a.s. "v likvidácii", naposledy so sídlom Kaprova 42/14, Staré Město, 110 00 Praha 1, Česká republika, IČO: 254 93 876, ktorá zanikla dňa 3. mája 2023, proti žalovanému Ing. Viliamovi Lafkovi, so sídlom Murgašova 3, 040 01 Košice, správcovi konkurznej podstaty úpadcu ZACHEM, a.s. Strážske, so sídlom Námestie osloboditeľov 70, 071 01 Michalovce, IČO: 31 730 191, zastúpenému advokátom JUDr. Vincentom Lechmanom, so sídlom Štefánikova 40, 040 01 Košice, o zaplatenie 420 433,25 eura s príslušenstvom zo zmenky, o dovolaní žalovaného proti uzneseniu Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2Obo/7/2021 z 30. septembra 2021, takto

rozhodol:

I. Dovolacie konanie z a s t a v u j e.

II. Žiadna zo strán n e m á n á r o k na náhradu trov dovolacieho konania.

Odôvodnenie

1. Krajský súd v Košiciach (ďalej aj „súd prvej inštancie“) vydal dňa 29. januára 2004 zmenkový platobný rozkaz č. k. 4Zm/68/03-60, ktorým žalovanej ZACHEM, a.s. Strážske, Priemyselná 720, 072 22 Strážske, IČO: 31 730 191 uložil, aby do troch dní odo dňa doručenia tohto zmenkového platobného rozkazu zaplatila žalobkyni ENERGY SK, a.s., Námestie sv. Martina 9, 908 51 Holíč, IČO: 36 232 718 zmenkovú sumu 12 665 972 Sk so 6 % úrokom ročne od 22. mája 2002 do zaplatenia, zmenkovú odmenu v sume 42 220 Sk a na účet právnej zástupkyne žalobkyne náhradu trov konania v sume 691 483,20 Sk, alebo aby v tej istej lehote podala námietky s odôvodnením. Po podaní námietok sa vec viedla na súde prvej inštancie pod sp. zn. 2Cb/15/2004. Uznesením č. k. 2Cb/15/2004-252 z 8. septembra 2006 súd prvej inštancie pripustil, aby do konania na miesto doterajšej žalobkyne vstúpila obchodná spoločnosť Nas CZ, a.s. Litoměřice, zapísaná v obchodnom registri Krajského súdu Ústí nad Labem, oddiel B, vložka č. 1570 s poukazom na to, že zmenka bola po začatí konania na túto spoločnosť

prevedená rubropisom a zároveň táto spoločnosť súhlasila so vstupom do konania.

2. Podaním zo dňa 26. mája 2017 žalovaná ZACHEM, a.s. Strážske navrhla, aby súd prvej inštancie vydal rozhodnutie, ktorým predmetné konanie v celom rozsahu zastaví a žalovanej prizná nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %. Svoj návrh odôvodnila s poukazom na ustanovenia § 118 ods. 4, § 120 ods. 1 a § 156 zákona č. 7/2005 Z. z. o konkurze a reštrukturalizácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „ZKR“) tým, že Okresný súd Košice I v konaní vedenom pod sp. zn. 32R/1/2016 vydal dňa 9. mája 2017 rozhodnutie, ktorým potvrdil reštrukturalizačný plán a ukončil reštrukturalizáciu dlžníka ZACHEM, a.s. Strážske v reštrukturalizácii. Krajský súd v Košiciach uznesením č. k. 2Cb/15/2004-701 z 21. decembra 2020 návrh žalovanej na vydanie rozhodnutia o zastavení konania zamietol a stranám sporu nepriznal nárok na náhradu trov konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že podľa § 156 ZKR zverejnením uznesenia súdu o skončení reštrukturalizácie v Obchodnom vestníku, zanikajú účinky začatia reštrukturalizačného konania a zastavujú sa konania prerušené podľa § 118 ods. 4 ZKR. V danom prípade Krajský súd v Košiciach v konaní sp. zn. 3CoKR/21/2016 rozhodnutím z 25. augusta 2016 povolil reštrukturalizáciu dlžníka ZACHEM, a.s. Strážske, pričom predmetné rozhodnutie bolo zverejnené v Obchodnom vestníku (ďalej len „OV“) dňa 5. septembra 2016, ktorým dňom došlo k prerušeniu konania vedeného pod sp. zn. 2Cb/15/2004. Dňa 9. mája 2017 Okresný súd Košice I v reštrukturalizačnom konaní sp. zn. 32R/1/2016 rozhodol o potvrdení reštrukturalizačného plánu a o skončení reštrukturalizácie. Predmetné rozhodnutie bolo zverejnené v OV dňa 15. mája 2017, čím v zmysle § 156 ZKR došlo k zastaveniu konania priamo zo zákona. Keďže zastavením konania ex lege nastávajú také isté účinky, ako keby súd právoplatne rozhodol o zastavení konaní, nie je potrebné, aby súd samostatným rozhodnutím rozhodoval o zastavení konania a nie je to ani možné. Z uvedených dôvodov súd prvej inštancie zamietol návrh žalovanej na vydanie rozhodnutia o zastavení konania ako nedôvodný. K návrhu žalovanej na priznanie nároku na náhradu trov konania uviedol, že na základe analógie procesného práva bolo v tomto prípade potrebné postupovať podľa § 256 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „Civilný sporový poriadok“ alebo „CSP“). Keďže konanie bolo zastavené priamo zo zákona, jeho zastavenie nezávislo žalobkyňa ani žalovaná, z ktorého dôvodu súd žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania nepriznal.

3. Uznesenie súdu prvej inštancie napadla žalovaná ZACHEM, a.s. Strážske odvolaním. Odvolací senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej aj „odvolací súd“) uznesením sp. zn. 2Obo/7/2021 z 30. septembra 2021 odvolanie žalovanej odmietol a žalobkyňu nepriznal nárok na náhradu trov odvolacieho konania. V odôvodnení rozhodnutia poukázal na to, že Civilný sporový poriadok v ustanovení § 357 expressis verbis vymedzuje, v ktorých prípadoch je voči súdu prvej inštancie prípustné odvolanie. S poukazom na to, že prípustnosť odvolania voči uzneseniu súdu, ktorým zamietol návrh na vydanie rozhodnutia o zastavení konania nevyplýva z ustanovení CSP, odvolací súd odvolanie žalovanej podľa § 386 písm. c) CSP odmietol ako odvolanie smerujúce proti rozhodnutiu, proti ktorému nie je prípustné. Pokiaľ sa žalovaná v odvolaní odvolávala na závery nálezu Ústavného súdu Slovenskej republiky č. k. I. ÚS 125/2017-32 z 8. novembra 2017, odvolací súd konštatoval, že Ústavný súd Slovenskej republiky sa v tomto náleze zaoberal odlišnou právnou situáciou a z nálezu ani nevyplýva povinnosť všeobecného súdu vydať samostatné rozhodnutie o zastavení konania v situácii, keď bolo konanie zastavené ex lege. Za nedôvodnú považoval aj argumentáciu odvolateľky, že súd má povinnosť vydať nielen rozhodnutie vo veci samej, ale aj rozhodnutie o trovách konania, s poukazom na to, že súd prvej inštancie o trovách konania rozhodol výrok, ktorým žiadnej zo strán nepriznal nárok na náhradu trov konania. Výrok o trovách odvolacieho konania odôvodnil s poukazom na § 396 ods. 1 v spojení s § 255 ods. 1 a § 266 CSP tým, že úspešnou stranou v odvolacom konaní bola žalobkyňa, ktorej tak vznikol nárok na náhradu trov odvolacieho konania. Keďže však žalobkyňa v súvislosti s odvolacím konaním žiadne trovy nevznikli, odvolací súd jej nárok na náhradu trov odvolacieho konania nepriznal.

4. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podala žalovaná ZACHEM, a.s. Strážske dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzovala z ustanovení § 420 písm. e), písm. f) CSP a § 421 ods. 1 CSP. Namietala, že odvolací súd odmietol jej odvolanie, a teda riadne neposudzoval jej odvolacie námietky. Súdom oboch inštancií vytýkala, že sa dôsledne a bez pochybností nevysporiadali s jej tvrdeniami, dôkazmi a

námietkami, ktoré majú pre posudzovanie danej veci zásadný význam. Podľa jej názoru súdy postupovali v rozpore s princípmi všeobecnej spravodlivosti a rozhodli v rozpore so zmyslom a účelom súdnej ochrany. Zdôraznila, že v celom rozsahu zotrváva na svojich doterajších tvrdeniach o skutkovom a právnom stave veci a aj na svojom návrhu, aby súdy vo výroku konštatovali zastavenie súdneho konania a žalovanej priznali právo na plnú náhradu trov konania. Navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „dovolací súd“) uznesenie odvolacieho súdu vo výroku I. a uznesenie súdu prvej inštancie v oboch výrokoch zrušil a vec vrátil súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

5. Po podaní dovolania bol na majetok žalovanej obchodnej spoločnosti ZACHEM, a.s. Strážske vyhlásený konkurz uznesením Okresného súdu Košice I sp. zn. 30K/1/2021 z 31. marca 2022. Do funkcie správcu podstaty súd ustanovil JUDr. Ingrid Kovalčukovú, so sídlom kancelárie Štúrova 22, 040 01 Košice. Predmetné uznesenie bolo zverejnené v OV č. 68/2022 dňa 7. apríla 2022. Uznesením zo dňa 16. januára 2023, ktoré bolo zverejnené v OV č. 14/2023 dňa 20. januára 2023, Okresný súd Košice I odvolal správcu podstaty JUDr. Ingrid Kovalčukovú a ustanovil nového správcu podstaty JUDr. Gabriela Šoltésa, so sídlom kancelárie Námestie slobody 2, 066 01 Humenné. Na výzvu dovolacieho súdu správca JUDr. Gabriel Šoltés podaním zo dňa 27. januára 2023 navrhol pokračovanie v dovolacom konaní podľa § 47 ods. 4 ZKR. Podaním tohto návrhu sa správca stal stranou sporu namiesto úpadcu ZACHEM, a.s. Strážske. Uznesením zo dňa 13. marca 2024, ktoré bolo zverejnené v OV č. 56/2024 dňa 19. marca 2024, Mestský súd Košice odvolal správcu podstaty JUDr. Gabriela Šoltésa a ďalším uznesením zo dňa 18. apríla 2024 (OV č. 80/2024 zo dňa 24. apríla 2024) ustanovil správcu podstaty Ing. Viliama Lafka, so sídlom kancelárie Murgašova 3, 040 01 Košice, zn. správcu: S1424.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podala včas strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP) najskôr skúmal, či sú splnené podmienky, za ktorých môže dovolanie prejsť a rozhodnúť o ňom, t. j. procesné podmienky (§ 161 v spojení s § 438 ods. 1 CSP).

7. Podľa § 438 ods. 1 CSP na konanie na dovolacom súde sa primerane použijú ustanovenia o konaní pred súdom prvej inštancie, ak tento zákon neustanovuje inak.

8. Jedným z primerane aplikovateľných ustanovení je § 161 ods. 1 CSP, podľa ktorého súd kedykoľvek počas konania prihliada na to, či sú splnené podmienky, za ktorých môže konať a rozhodnúť (ďalej len „procesné podmienky“). Ak ide o nedostatok procesnej podmienky, ktorý nemožno odstrániť, súd konanie zastaví (§ 161 ods. 2 CSP).

9. Podľa § 61 CSP procesnú subjektivitu má ten, kto má spôsobilosť na práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva.

10. Podľa § 64 CSP, ak strana zanikne počas konania skôr, ako sa konanie právoplatne skončilo, súd rozhodne, že v konaní pokračuje s jej právnym nástupcom. Ak právneho nástupcu niet, súd konanie zastaví.

11. Procesná subjektivita predstavuje procesnú podmienku sporovej strany, ktorú súd obligatórne z úradnej povinnosti skúma počas celého konania. Ustanovenie § 61 CSP odkazuje na hmotné právo, preto procesná subjektivita splyva so subjektivitou hmotnoprávnou. Ak je stranou sporu právnická osoba, jej zánik po začatí konania (spravidla výmazom z príslušného registra) spôsobuje vadu konania. Táto vada môže byť podľa okolností prípadu odstrániteľná alebo neodstrániteľná. O odstrániteľnú vadu konania ide v prípadoch, keď podľa hmotného práva zaniká právnická osoba s právnym nástupcom. O neodstrániteľnú vadu konania ide vtedy, ak právneho nástupcu podľa hmotného práva niet, v takom prípade súd uznesením obligatórne konanie zastaví.

12. Podľa 118 zákona č. 89/2012 Sb. občanského zákoníku, právnická osoba má právni osobnosť od svojho vzniku do svojho zániku.

13. Podľa § 185 cit. zákona, právnická osoba zapsaná do verejného rejstříku zaniká dnom výmazu z verejného rejstříku.

14. Podľa 82 ods. 1 zákona č. 304/2013 Sb. o verejných rejstřících právnických a fyzických osob v znení neskorších predpisov, jestliže za právnickou osobu podal návrh na výmaz z veřejného rejstříku likvidátor jmenovaný soudem nebo jiným orgánem veřejné moci a je-li k návrhu doloženo prohlášení likvidátora o tom, že bezúspěšně prověřil možnost uplatnit neplatnost nebo neúčinnost právních jednání právnické osoby a že majetek této osoby nepostačuje ani k úhradě nákladů insolvenčního řízení, soud provede zápis na základě tohoto návrhu, aniž by o tom vydával rozhodnutí. Soud provede tento zápis na základě návrhu tohoto likvidátora také tehdy, je-li k návrhu doloženo jeho prohlášení, že nezjistil žádné věřitele právnické osoby ani žádný její majetek. Ustanovení § 90 odst. 1 se nepoužije.

15. Z výpisu z obchodného registra, vedeného Mestským súdom v Prahe, oddiel B, vložka 21545 vyplýva, že žalobkyňa Nas CZ, a.s. "v likvidaci" bola dňa 3. mája 2023 vymazaná z obchodného registra (obchodní rejstřík) vrátane všetkých zapísaných údajov, keď právnym dôvodom výmazu bolo ukončenie likvidácie v spojení s prehlásením likvidátora podľa § 82 ods. 1 zákona č. 304/2013 Sb. o veřejných rejstřících právnických a fyzických osob.

16. Keďže žalobkyňa (právnická osoba so sídlom v Českej republike) v priebehu dovolacieho konania zanikla bez právneho nástupcu, dovolací súd podľa § 64 druhej vety v spojení s § 161 ods. 2 a § 438 ods. 1 CSP dovolacie konanie zastavil.

17. O nároku na náhradu trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 438 ods. 1 v spojení s § 262 ods. 1 a § 256 ods. 1 CSP a contrario s poukazom na to, že žiadnej zo strán sporu nemožno pričítať zavinenie vo vzťahu k zastaveniu dokonania. Dokonca aj v prípade, ak by žalovanému podľa ustanovení CSP vznikol nárok na náhradu trov konania, dovolací súd by mu tento nárok nemohol priznať, vzhľadom na zánik žalobkyne v priebehu dovolacieho konania bez právneho nástupcu.

18. Rozhodnutie prijal senát Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pomerom hlasov 5 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.